

Advies voor richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
Verbetering primaire waterkering
noordzijde Bergsche Maas

27 maart 1997

856-26

ISBN 90-421-0174-1
Utrecht, Commissie voor de milieu-effectrapportage.

commissie voor de milieu-effectrapportage

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC DEN BOSCH

uw kenmerk
424415

uw brief
d.d. 23 januari 1997

ons kenmerk
U11-97/Sh/jp/856-25

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het milieu-
effectrapport Verbetering primaire water-
kering noordzijde Bergsche Maas

doorkiesnr.
(030) 234 76 54

Utrecht,
27 maart 1997

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de Verbetering primaire waterkering noordzijde Bergsche Maas.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan. Daarbij wil ik gaarne uw aandacht vragen voor het volgende:

De Commissie realiseert zich dat de noodzakelijke ingrepen voor deze dijkverbetering beperkt van omvang zijn. In haar advies vraagt zij om een visie op het gebied verder uit te werken en daaruit voortvloeiend alternatieven te ontwikkelen, die strikt genomen wellicht niet passen binnen de doelstellingen van de initiatiefnemer. De Commissie heeft gemeend deze verdergaande uitwerking van de visie toch in haar advies voor richtlijnen op te nemen, omdat met name in het westelijk deel mogelijk belangrijke kansen voor milieu-winst liggen.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

drs. L. van Rijn-Vellekoop
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Verbetering primaire waterkering
noordzijde Bergsche Maas

Advies voor richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
Verbetering primaire waterkering
noordzijde Bergsche Maas

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer over het milieu-effectrapport
Verbetering primaire waterkering noordzijde Bergsche Maas,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant door de Commissie voor de
milieu-effectrapportage; namens deze,

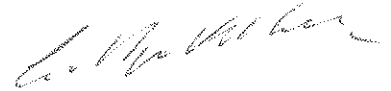
de werkgroep m.e.r. Verbetering primaire waterkering noordzijde Bergsche Maas

de secretaris

ir. I.A. Steinhauer

de voorzitter

drs. L. van Rijn-Vellekoop

Utrecht, 27 maart 1997

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdpunten van het advies	1
1. Inleiding	3
2. Probleemstelling en doel	4
2.1 Probleemstelling	4
2.2 Doel	4
2.3 Beleidskader en besluitvorming	4
2.4 Visie	5
3. Beschrijving en waardering van het plangebied	6
3.1 Inleiding	6
3.2 Landschap	6
3.3 Natuur	6
3.4 Cultureel erfgoed	7
3.5 Ruimtelijke functies	7
3.6 Milieuhygiëne en veiligheid	7
4. Voorgenomen activiteit en alternatieven	7
4.1 Oplossingen en ontwerpplan	7
4.2 Alternatieven en varianten	8
5. Milieugevolgen	9
5.1 Algemeen	9
5.2 Landschap	9
5.3 Natuur	10
6. Vergelijking van alternatieven	10
7. Leemten in kennis	10
8. Evaluatieprogramma	11
9. Vorm en presentatie	11
10. Samenvatting van het MER	12

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 23 januari 1997, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 17 d.d. 24 januari 1997
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

Het Hoogheemraadschap Alm en Biesbosch heeft het voornemen om voor de primaire waterkering langs de rechteroever van de Bergsche Maas een dijkverbeteringsplan te ontwikkelen. Het gaat daarbij om het dijkgedeelte tussen de brug bij Heusden en het inlaatwerk Peerenboom, nabij de brug bij Keizersveer. Het dijktracé heeft een lengte van circa 16 kilometer.

De Commissie haakt in haar advies in op de startnotitie, waarin een goede aanzet wordt gegeven voor de planvorming. De Commissie heeft derhalve al een aantal keuzen, zoals die zijn gepresenteerd in de startnotitie, op juistheid, compleetheid en relevantie voor de besluitvorming getoetst. Daarbij komt de Commissie tot de volgende conclusies:

- De Commissie beveelt aan de visie verder uit te werken conform de 'Handreiking Visieontwikkeling' van de TAW¹). In het MER kunnen daarbij met name de kansen voor milieu-winst in het westelijk deel worden verkend (globaal tussen kilometer 9 en 16, op de plekken waar gronddepots tegen de dijk liggen). Dit betekent dat voor dit dijkdeel dan zou moeten worden aangegeven wat de huidige landschappelijke en cultuurhistorische waarden ter plekke zijn en of een principe-oplossing van een 'afgeslankte dijk' deze waarden versterkt of juist aantast.
- Indien een principe-oplossing 'afgeslankte dijk' kansrijk is, dan kunnen in het MER verschillende alternatieven worden uitgewerkt: de dijk kan worden gesitueerd zoveel mogelijk aan de rivierzijde of juist zoveel mogelijk aan de landinwaartse zijde. Bij deze alternatieven zijn verschillende uitvoeringsvarianten denkbaar met betrekking tot het wenselijke dwarsprofiel in verband met het versterken van natuurwaarden en de vormgeving van de overgang naar het Noorder-afwateringskanaal. Daarbij kan de voorgenomen activiteit worden beschouwd als een nul-plus alternatief (ontwerp-technische optimalisatie).

groen

1 Technische Adviescommissie voor de Waterkeringen

1. INLEIDING

Het Hoogheemraadschap Alm en Biesbosch heeft het voornemen om voor de primaire waterkering langs de rechteroever van de Bergsche Maas een dijkverbeteringsplan te ontwikkelen. Het gaat daarbij om het dijkgedeelte tussen de brug bij Heusden en het inlaatwerk Peerenboom, nabij de brug bij Keizersveer. Het dijktracé heeft een lengte van circa 16 kilometer.

Ter ondersteuning van de besluitvorming over het dijkverbeteringsplan ex artikel 7 van de Wet op de waterkering wordt milieu-effectrapportage (m.e.r.) uitgevoerd.

Per brief van 23 januari 1997 (zie bijlage 1) stelde het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant, als bevoegd gezag in deze m.e.r.-procedure, de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid advies uit te brengen voor de richtlijnen voor het op te stellen milieu-effectrapport (MER).

De openbare bekendmaking van de start van de m.e.r.-procedure vond plaats in de Staatscourant van 24 januari 1997 (zie bijlage 2).

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage. De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de milieu-effectrapportage en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

Het doel van dit advies is om de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het MER aan te geven. De Commissie haakt in haar advies in op de startnotitie, waarin een goede aanzet wordt gegeven voor de planvorming. Dit betekent dat de Commissie een aantal keuzen, zoals die zijn gepresenteerd in de startnotitie, al op juistheid, compleetheid en relevantie voor de besluitvorming heeft getoetst. Dit advies richt zich daarom vooral op die onderwerpen en punten die in het MER nog nader toegelicht en onderzocht moeten worden en verder op die stappen in het planvormingsproces die nog uitgewerkt moeten worden.

Bij de opstelling van haar advies heeft de Commissie rekening gehouden met de via het bevoegd gezag ontvangen adviezen, commentaren en opmerkingen. Bijlage 4 geeft een overzicht van deze reacties.

2. PROBLEEMSTELLING EN DOEL

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

2.1 Probleemstelling

De Startnotitie maakt melding van een technisch onderzoek dat is uitgevoerd om de tekortkomingen voor dit dijktracé in kaart te brengen. Daarbij wordt ingegaan op kruinhoogte, kruinbreedte, taludhellingen, stabiliteit, taludbekleding en vreemde elementen.

Het blijkt dat de dijk langs de Bergsche Maas qua stabiliteit en afdek materiaal niet overal voldoet aan de daaraan gestelde eisen.

Het technisch onderzoek wijst uit dat de tekortkomingen gering zijn:

- er ontbreekt over nagenoeg de gehele lengte een inspectiepad;
- het buitendijkse talud dient plaatselijk vervangen te worden;
- de aanwezige leidingen en kunstwerken dienen aangepast te worden;
- afkalving van oevers moet worden hersteld en voorkomen.

De Commissie onderschrijft de constatering in de Startnotitie dat zich voorts op het gebied van veiligheid geen bijzondere knelpunten voordoen.

De technische tekortkomingen moeten in het MER kort worden aangeduid om de noodzaak van voorgestelde verbeteringsmaatregelen te kunnen beoordelen.

2.2 Doel

In het MER dient het doel van het project te worden omschreven. Daarbij dient onderscheid te worden gemaakt in doelen voor veiligheid, behoud en versterking van LNC-waarden en overige doelen voor bijvoorbeeld beheer, onderhoud en inspectie. Daarbij is een onderscheid te maken in hoofd- en neven doelen.

2.3 Beleidskader en besluitvorming

Beleidskader

In de startnotitie is in het algemeen op voldoende wijze ingegaan op overheidsbesluiten, zoals vastgelegd in beleidsnota's, (ontwerp-)plannen en wetten die eisen stellen of beperkingen opleggen aan de besluitvorming over de voorgenomen activiteit.

Te nemen besluiten

In de startnotitie is voldoende beschreven voor welk besluit het MER wordt opgesteld en welke overheidsinstantie dit besluit zal nemen. Ook is reeds duidelijk gemaakt volgens welke procedure en welk tijdpad dit geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken.

In het MER kunnen de betreffende passages van de startnotitie worden overgenomen.

2.4

Visie

Op basis van de belangrijkste uitgangspunten en randvoorwaarden voor de dijkverbetering en de aandachtspunten vanuit het gebied, is in de startnotitie een 'visie' op de dijkverbeteringsmaatregelen en een 'visie' op het beheer ontwikkeld. Op basis hiervan zijn oplossingsrichtingen aangegeven.

De Commissie plaatst hierbij de volgende opmerkingen:

De startnotitie maakt, vanwege de beperkte omvang van de voorgenomen oplossingen, geen gebruik van de mogelijkheid om de dijkverbetering uit te voeren op basis van een te ontwikkelen visie op het gebied, conform de 'Handreiking Visie-ontwikkeling' van de TAW. Juist in deze visieontwikkeling ziet de Commissie de meerwaarde gelegen voor deze dijkverbetering. De kansen voor verbetering zijn vooral in het westelijke deel groot door de aanwezigheid van brede gronddepots achter de dijk. Er kan gedacht worden aan de mogelijkheid van natuurontwikkeling binnendijks in combinatie met de natuurvriendelijke inrichting van de oever van het Noorder-afwateringskanaal. Een andere mogelijkheid is om de dijk eventueel met natuurvriendelijke oevers langs het Noorder-afwateringskanaal te situeren, waardoor buitendijks grote gebieden toegevoegd worden aan het winterbed en derhalve het waterbergend vermogen wordt vergroot. Bij de visieontwikkeling dient ook in het bijzonder aandacht te worden besteed aan landschappelijke aspecten, zoals de keuze tussen het huidige logge grondlichaam of een meer 'afgeslankte' herkenbare dijk, de landschappelijke inpassing en dergelijke.

De Commissie beveelt aan om in het MER een gebiedsvisie te ontwikkelen waarbij met name de kansen voor milieu-winst in het westelijk deel worden verkend (globaal tussen kilometer 9 en 16, op de plekken waar gronddepots tegen de dijk liggen). Vervolgens moet blijken welke mogelijkheden bestaan om (onderdelen uit) deze visie te vertalen in concrete oplossingsrichtingen in het kader van de dijkverbetering (zie ook 4.2 en 4.3)

3. BESCHRIJVING EN WAARDERING VAN HET PLANGEBIED

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."

3.1 Inleiding

De **bestaande toestand van het milieu** moet worden beschreven voor zover deze door de dijkverbetering wordt beïnvloed.

Voor een belangrijk deel is de relevante informatie reeds in de startnotitie samengevat op basis van het LNC-onderzoek dat ten behoeve van het dijkverbeteringsplan is uitgevoerd. In § 3.2 t/m 3.6 van dit advies zijn extra aandachtspunten opgenomen.

Voor zover in het gebied bepaalde **autonome ontwikkelingen** plaatsvinden, of binnen afzienbare termijn veranderingen kunnen worden voorzien onder invloed van reeds vastgelegd beleid, dient dit bij de beschrijving van de bestaande milieutoestand te worden betrokken.

3.2 Landschap

In het MER moet, mede aan de hand van kaarten en schetsen, een beschrijving én waardering worden gegeven van:

- de landschappelijke hoofdstructuur van het gebied, waarbinnen de dijkverbetering plaatsvindt (bijvoorbeeld de aanwezigheid van smalle of brede uiterwaarden en dijken);
- de huidige visueel-landschappelijke waarden (belevingsaspecten voor bewoners en recreanten). Ook hier dient de relatie met de ruimere omgeving te worden gelegd;
- de vorm van de dijk in relatie tot zijn functie en de schaal van het landschap, met name het verschil tussen het huidige profiel en het beoordelingsprofiel in het westelijk gedeelte.

3.3 Natuur

Voor nu nog stille dijkgedeelten waar recreatieve ontwikkelingen worden voorzien, dient in het MER meer gedetailleerde informatie te worden verschaft over de specifieke betekenis van het gebied als foerageer- en broedgebied voor (overwinterende) ganzen, zwanen, eenden, steltlopers en weidevogels.

Aangegeven dient te worden wat de belangrijkste soorten zijn en in welke aantallen ze voorkomen. Indien van toepassing moet daarbij ook informatie worden gegeven over de betekenis van het gebied in regionaal of nationaal kader voor schaarse soorten.

Daarnaast moet in het MER de betekenis van de binnendijkse sloot en de wielen worden aangeduid voor flora en fauna.

3.4 Cultureel erfgoed

In het MER moet een cultuurhistorische waardering worden gegeven voor de omstreeks 1900 gegraven Bergsche Maas en opgeworpen Bergsche Maasdijk.

3.5 Ruimtelijke functies

In de startnotitie is over het geheel genomen een voldoende beschrijving gegeven van de gebiedsfuncties. In het MER is nadere informatie wenselijk over de plannen voor het ontsluiten van nu nog stille dijkgedeelten in het kader van het tot stand brengen van toeristisch-recreatieve routestructuren.

3.6 Milieuhygiëne en veiligheid

Mogelijk aanwezige bodemverontreinigingen die van invloed kunnen zijn op de dijkverbetering dienen in kaart te worden gebracht. Tevens moet de mogelijke aanwezigheid van restanten van munitie uit de Tweede Wereldoorlog in het dijklichaam worden onderzocht.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen."*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

4.1 Oplossingen en ontwerpplan

De benodigde aanpassingen aan de Bergsche Maasdijk en de oplossingsrichting voor deze maatregelen zijn in de Startnotitie samengevat weergegeven in figuur 5.1. Bij de nadere uitwerking in de Projectnota/MER en het Ontwerpplan gaat het om een optimalisatie van de geschetste oplossingen. Op basis van de huidige inzichten is er geen sprake van principiële verschillen in inzicht die leiden tot wezenlijk verschillende uitvoeringsvarianten, aldus de Startnotitie. De Commissie is echter van mening dat op basis van de te ontwikkelen gebiedsvisie toch enkele alternatieven met uitvoeringsvarianten kansrijk kunnen zijn (zie 4.2).

4.2 Alternatieven en varianten

De Commissie is van mening dat de voorgenoemde activiteit kan worden beschouwd als een nul-plus alternatief (ontwerp-technische optimalisatie). Zij ziet daarnaast mogelijkheden en kansen voor het ontwikkelen van alternatieven in het westelijk deel voor wat betreft de keuze voor de eigenlijke ligging van de dijk. De dijk kan worden gesitueerd zoveel mogelijk aan de rivierzijde of juist zoveel mogelijk aan de landinwaartse zijde. Bij deze alternatieven zijn verschillende uitvoeringsvarianten denkbaar, waarin zonodig mitigerende en compenserende maatregelen zijn opgenomen alsmede richtlijnen voor aanleg, gebruik, beheer en onderhoud.

Beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) is verplicht. Indien het voorkeursalternatief afwijkt van het MMA dient de keuze van het voorkeursalternatief te worden gemotiveerd.

Varianten

Bijzondere aandachtspunten bij het ontwikkelen van uitvoeringsvarianten zijn:

- de combinatie met het milieuvriendelijk inrichten van de oevers van het Noorder-afwateringskanaal;
- het aanleggen van het inspectie/fietspad 1 á 1,5 meter lager dan de kruin en/of het aanplanten van hagen (die tevens een natuur-functie kunnen vervullen) om de rust aan één zijde van de dijk te benadrukken;
- het stimuleren van ooibosontwikkeling in met name het westelijk deel;
- de mogelijkheden om natuurwaarden te ontwikkelen in het oostelijk deel (met name het westelijk deel van de Heesbeensche Uiterwaard en de buitendijkse gronden bij de Heusdensche brug);
- waar een betere ontsluiting van de dijk voorzien wordt in verband met onderhoud en inspectie, moet beschreven worden welke maatregelen getroffen worden om ongewenst (recreatief) verkeer te weren, in verband met de mogelijke betekenis als weidevogelgebied;
- de periode van aanleg (seizoen, duur en fasering) en maatregelen (voor zover van belang) ter voorkoming van verstoring en schade aan te behouden natuurwaarden;
- de samenstelling (korrelgrootteverdeling, kalkgehalte en organisch stof gehalte) en dikte van het afdek materiaal in verband met de ontwikkelingsmogelijkheden voor natuur (waaronder stroomdalvegetaties).

Nulalternatief

Ook naar de mening van de Commissie is er geen reëel nulalternatief, omdat handhaving van de huidige situatie niet voldoet aan de gestelde eisen voor een veilige dijk. Volstaan kan worden met de beschrijving van de huidige situatie inclusief autonome ontwikkeling. Milieugevolgen van alternatieven moeten concreet worden gemaakt door vergelijking met deze referentie.

Meest milieuvriendelijk alternatief

Een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) kan op twee wijzen gevonden worden, een 'passieve' en een 'actieve' wijze. De passieve wijze is die waarin na analyse van de milieu-effecten van varianten en alternatieven, het alternatief met de minste nadelige milieu-effecten tot MMA benoemd wordt. De Commissie is echter van mening dat een 'actieve' aanpak van het MMA het MER een

grotere gebruikswaarde voor de besluitvorming kan geven. Bij deze aanpak wordt, na benoemen van de met prioriteit te beschermen of te ontwikkelen LNC-waarden, gezocht naar een alternatief dat deze waarden zo veel mogelijk ontziet, dan wel ontwikkelt (maar daarbij wel voldoet aan gestelde veiligheids-eisen). De Commissie beveelt aan om bij de ontwikkeling van het MMA vooral in te spelen op de kansen die bestaan bij het westelijke gedeelte van de dijk.

Het meest milieuvriendelijke alternatief moet voorts aan de volgende voorwaarden voldoen:

- het moet realistisch zijn, dat wil zeggen het moet passen binnen de doelstellingen van de initiatiefnemer, alsmede binnen zijn of haar competentie liggen;
- het moet uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu.

5. MILIEUGEVOLGEN

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

5.1 Algemeen

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dienen naast negatieve effecten ook positieve effecten aandacht te krijgen (bijvoorbeeld het creëren van ontwikkelingspotenties voor natuur). De manier waarop milieugevolgen zijn bepaald dient inzichtelijk en controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens (zoals aantallen broedvogels) in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal.

De door de Commissie van belang geachte aandachtspunten worden in de paragrafen 5.2 en 5.3 aangegeven.

5.2 Landschap

Per alternatief dient aangegeven te worden in hoeverre de aangeduide visueel-ruimtelijke waarden worden gehandhaafd dan wel gewijzigd, zowel per sectie als voor het gehele dijktraject. Bijzondere aandacht is daarbij gewenst voor effecten op visueel-landschappelijke waarden door het verdwijnen, minder herkenbaar of juist zichtbaar worden van identiteitsbepalende landschapselementen.

Om de ruimtelijk-visuele veranderingen inzichtelijk te maken, kunnen op relevante plekken (brede) dwarsdoorsnedes gepresenteerd worden, waaruit per alternatief het verschil tussen de huidige en de toekomstige situatie zichtbaar wordt.

5.3 Natuur

De beschrijving van de milieugevolgen dient zich te richten op:

- mogelijke verstoring van fauna ten gevolge van (recreatief) medegebruik van onderhouds- of inspectiepaden;
- de positieve effecten die het gevolg zijn van bijvoorbeeld beheermaatregelen en onderhoud en het gebruik van afdekmateriaal en de invloed daarvan op de ontwikkeling van stroomdalvegetaties.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De milieu-effecten van de varianten en de daarop gebaseerde dijkverbeteringsalternatieven moeten onderling én met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen.

Bij de vergelijking van de alternatieven kunnen de financiële aspecten van de alternatieven worden betrokken om de realiteitswaarde van de alternatieven beter te kunnen beoordelen. Dit is in het kader van de milieu-effectrapportage niet verplicht, maar het maakt de besluitvorming meer inzichtelijk.

7. LEEMTEN IN KENNIS

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieu-effecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER moet aangeven, over welke milieu-aspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens en wat hiervan de reden is. Tevens moet worden beschreven in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in leemten in informatie. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieu-aspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieu-informatie.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieu-effect-rapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

Het bevoegd gezag moet bij het (goedkeurings)besluit aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatie-onderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en om zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen.

De Commissie beveelt aan dat de initiatiefnemer in het MER reeds een aanzet tot een dergelijk evaluatieprogramma (bijvoorbeeld in de vorm van een monitoringprogramma) geeft, dat is gericht op het alternatief dat de voorkeur krijgt in het verbeteringsplan.

Een mogelijkheid is om dit programma op te nemen in het volgens de Wet op de Waterkering voorgeschreven 'dijkregister'.

9. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

Voor de presentatie beveelt de Commissie verder aan om:

- het MER beknopt te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- bij gebruik van kaarten recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven en motivering van de keuze voor het voorkeursalternatief;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven;
- belangrijke leemten in informatie.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
Verbetering primaire waterkering
noordzijde Bergsche Maas

(bijlagen 1 t/m 4)

groen

U
DA

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 23 januari 1997 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Provincie
Noord-Brabant

Dienst Waterstaat, Milieu en Vervoer

Districtskantoor Zuid-Oost
E: Oostlaan 76
3623 BS Bunnik
Fax: (040) 243 91 65

Telefoon (040) 243 37 45

Ons kenmerk: 424415
Uw kenmerk: -
Afdeling: WTR
Doorkiesnr.: 6808162
Bijlagen: 9
Datum: 23 januari 1997
Onderwerp: Startnotitie milieu-effect-
rapportage verbetering
Bergsche Maasdijk
(Wet milieubeheer artikel 7.12)

De Commissie voor de
Milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
inloopdatum:	24 JAN 1997
nummer:	101-97
dossier:	056-11m4 0x
kopie naar:	Sc-pred-bib

Geachte commissie,

Hierbij doen wij u in 8-voud toekomen de Startnotitie van het Hoogheemraadschap Alm en Biesbosch, inzake de milieu-effectrapportage voor de verbetering van de primaire waterkering aan de noordzijde van de Bergsche Maas.

De Startnotitie is op 23 januari 1997 bij ons ingekomen.

De Startnotitie zullen wij op 24 januari 1997 bekendmaken in het Brabants Dagblad, editie Langstraat en in de Staatscourant. Een exemplaar van de kennisgeving treft u hierbij aan.

De Startnotitie ligt van 27 januari 1997 tot en met 23 februari 1997 ter inzage. De termijn voor het indienen van schriftelijke reacties loopt eveneens tot en met 23 februari 1997.

Wij verzoeken u ons binnen de voorgeschreven termijn van 9 weken (artikel 7.14 Wet milieubeheer) te adviseren op de te geven richtlijnen inzake de inhoud van het MER.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,
het hoofd van het bureau Waterschappen,

b.a.
mr. J.A.Th.M. de Visser.

24 23

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 17 d.d. 24 januari 1997

Verbetering Bergsche Maasdijk (Noord)

Milieu-effectrapportage

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant maken als bevoegd gezag, geleid op artikel 7.12 van de Wet milieubeheer, het volgende bekend.

Het dagelijks bestuur van het Hoogheemraadschap Alm en Biesbosch heeft op 23 januari 1997 bij het college van Gedeputeerde Staten een Startnotitie ingediend voor een milieu-effectrapportage (MER). Dit is de eerste stap in de procedure voor het opstellen van een MER, voor de verbetering van de primaire waterkering aan de noordzijde van de Bergsche Maas. Het MER wordt gemaakt om de gevolgen voor het milieu zichtbaar te maken. De Startnotitie moet duidelijkheid geven over de noodzaak van de dijkverbetering, de ontwikkelingen die in het gebied rondom de dijk worden gewenst en de kansrijke alternatieven die voor de verbetering geselecteerd zijn. De provincie zal het Hoogheemraadschap richtlijnen geven die gebruikt moeten worden bij de verdere uitwerking van deze kansrijke alternatieven. Deze verdere uitwerking gebeurt in een Projectnota/MER voor de dijkverbetering.

Informatie omtrent de voorgenomen dijkverbetering

De (primaire) waterkering aan de noordzijde van de Bergsche Maas tussen het Heusdensch Kanaal en het inlaatwerk Peerenboom voldoet niet overal aan de gestelde veiligheidsnormen en moet verbeterd worden om de maatgevende hoogwaterstanden te kunnen keren. De waterkering dient in het jaar 2000 waterstaatkundig veilig te zijn.

Uit het onderzoek is gebleken dat de te treffen maatregelen over het algemeen beperkt van omvang zijn.

De Startnotitie geeft inzicht in de relatie tussen de voorgenomen dijkverbetering en andere (ruimtelijke) ontwikkelingen in het gebied langs de waterkering. Tevens is een visie op de gewenste dijkverbetering opgenomen. Daarbij is rekening gehouden met de wensen vanuit de landschappelijke, natuurwetenschappelijke en cultuurhistorische waarden (LNC-waarden) en de overige functies die de waterkering vervult. In de Startnotitie staat beschreven welke maatregelen in de Projectnota/MER in beschouwing worden

genomen en hoe de selectie tot stand is gekomen. Hierbij komen tevens de belangrijkste te verwachten milieu-effecten aan de orde en is ook de procedure met betrekking tot de voorgenomen dijkverbetering beschreven.

Inspraak

Belanghebbenden kunnen inspreken op de nu ingediende Startnotitie. Hun reacties zullen waar nodig verwerkt worden in de richtlijnen die de provincie gaat opstellen.

De provincie zal over deze richtlijnen nog geadviseerd worden door de landelijke Commissie MER en door de provinciale Coördinatiecommissie voor dijkverbeteringsplannen (CCD). Deze laatste commissie zal de Startnotitie behandelen in een openbare vergadering die op 26 februari 1997 zal worden gehouden in het provinciehuis te 's-Hertogenbosch. Nadere informatie over deze vergadering is te verkrijgen bij de heer ing. J. Sonnevijle, (073-6808162).

De Startnotitie ligt vanaf 27 januari 1997 t/m 23 februari 1997 op werkdagen ter inzage in:

- het gemeentehuis van Aalburg;
- het gemeentehuis van Werkendam;
- de bibliotheek van het provinciehuis te 's-Hertogenbosch;
- het kantoor van het Hoogheemraadschap Alm en Biesbosch te Woudrichem.

Schriftelijke opmerkingen over de Startnotitie kunnen gedurende de periode van terinzagelegging, dus tot en met 23 februari 1997, worden ingezonden aan:

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant, Dijkverbetering Bergsche Maasdijk, Postbus 90151, 5200 MC 's-Hertogenbosch. Degene die opmerkingen inzendt, kan verzoeken zijn persoonlijke gegevens niet bekend te maken.

Meer informatie over de Startnotitie is te verkrijgen bij het Hoogheemraadschap Alm en Biesbosch, de heer D. Vlaender, (0183-305020), of bij de provincie Noord-Brabant, de heer J. Sonnevijle, (073-6808162).

In deze fase van de procedure kunnen alleen opmerkingen gemaakt worden over de op te stellen richtlijnen.

De Projectnota/MER wordt daarna geschreven aan de hand van deze richtlijnen. Te zijner tijd zal deze ter inzage gelegd worden, samen met het voorstel voor de dijkverbetering van het waterschap/Hoogheemraadschap.

's-Hertogenbosch, januari 1997

Provincie Noord-Brabant

25
76

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Hoogheemraadschap Alm en Biesbosch

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten Noord-Brabant

Besluit: dijkverbeteringsplan ex artikel 7 van de Wet op de Waterkering

Categorie Besluit m.e.r.: 12.1

Activiteit: Het voornemen betreft het ontwikkelen van een dijkverbeteringsplan voor de Bergsche Maasdijk, tussen de brug bij Heusden en het inlaatwerk Peerenboom nabij de brug bij Keizersveer.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 24 januari 1997

richtlijnenadvies: 27 maart 1997

Bijzonderheden: De Commissie vraagt in haar richtlijnenadvies om het nader uitwerken van een visie op het gebied. Deze visie-ontwikkeling zal consequenties hebben voor de uit te werken alternatieven. De Commissie ziet met name kansrijke alternatieven voor het westelijk deel van het dijkvak.

Samenstelling van de werkgroep:

drs. J.A.A.M. Leemans

ir. D.C. van Ooijen

drs. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep:

ir. I.A. Steinhauer

CT
20

22
1/2

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	970305	Agrarische Federatie Altena Biesbosch	Den Bosch	970313

29
20

